

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΕΝ ΧΑΛΚΗΔΟΝΙ 451*

Δευτέρα Συνεδρία, τῇ 10 ὀκτωβρίου¹. Εἰς ταύτην δὲν παρέστη τὸ πολιτικὸν Προεδρεῖον, ἀλλὰ μόνοι οἱ ἐπίσκοποι καὶ ἀναπληρωταὶ αὐτῶν ἐν ὄλῳ 252. Ἡ ἀπουσία τοῦ Προεδρείου τῆς Α' συνεδρίας ἐδικαιολογήθη ἐκ τοῦ θέματος τῆς νέας συζητήσεως, φύσεως καθαρῶς ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου. Εἰς τὴν συνεδρίαν δὲν παρέστη ὁ Διόσκορος καὶ οἱ λοιποὶ προταθέντες εἰς καθάρσεις Ἰουβενάλιος, Θελάσσιος, Εὐσέβιος Ἀγκύρας, Εὐστάθιος Βηρυτοῦ καὶ Βασίλειος Σελευκείας, ἔτι δὲ μέγας ἀριθμὸς τῶν συμπαθῶς πρὸς τούτους διακειμένων συνέδρων. Τὴν προεδρίαν κατέλαβεν ὁ πρῶτος τῇ τάξει ἀντιπρόσωπος τοῦ πάπα Πασχασῖνος, χρέη γραμματεῶς ἐκτελοῦντος τοῦ ἀρχιδιακόνου τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως Ἀετίου. Οὗτος δὲ ἀμέσως ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Σύνοδον ὅτι ὁ ἐπίσκοπος Δορυλαίου, πλὴν τῆς προτέρας πρὸς τοὺς Βασιλεῖς μηνύσεως κατὰ Διοσκόρου, τῆς ἀναγνωσθείσης κατὰ τὴν Α' συνεδρίαν, ὑπέβαλε σήμερον καὶ πρὸς τὴν Σύνοδον «ἐτέρους λιβέλλους» κατ' αὐτοῦ. Εὐθὺς ἀμέσως ἐγερωθῆς ὁ λεγαῖτος Πασχασῖνος εἶπε λατινιστὶ τὰ ἑξῆς: «Ἐγνωσται πάντως τῇ θεοφιλεῖ ταύτῃ συνόδῳ καὶ πρὸς τὸν μακάριον καὶ ἀποστολικὸν πάπαν Λέοντα θεῖα γράμματι ἀπεστάλθαι, ὥστε αὐτὸν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ καταξιῶσαι παρεῖναι. Ἄλλ' ἐπειδὴ περ οὔτε τὸ τῆς ἀρχαιότητος ἔθος ἔσχηκε τοῦτο, οὔτε τοῦ γενικοῦ καιροῦ ἡ ἀνάγκη ἐπιτρέπειν ἐδόκει, τὴν ἡμετέραν βραχύτητα ἀνθ' ἑαυτοῦ ταύτης τῆς ἁγίας συνόδου προεδρεῖν² ἐπέ-

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τόμου σ. 322.

1. Ἡ κατὰ παράδοσιν σειρά τῶν συνεδριῶν τῆς Συνόδου φέρει ταύτην ὡς Β'. ἀλλὰ συνελθοῦσαν τῇ 13 Ὀκτωβρίου (Mansi VI c. 975 - 1036), ἐνῶ ὁ Batiffol: *La siège apostolique* p. 541 - 544 καὶ ὁ Schwartz II, I, p. XIII, ταύτην μὲν δέχονται ὡ; Γ', ἀντ' αὐτῆς δὲ τοποθετοῦσι τὴν κατὰ τὴν παράδοσιν τρίτην. Τὸ ἐσφαλμένον ὅμως τῆς νέας ταύτης ἀνακατατάξεως τῶν συνεδριῶν καὶ τὸ ὀρθὸν τῆς κατὰ τὴν παλαιὰν παράδοσιν τάξεως αὐτῶν ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς παρ' Εὐαγρίῳ διασωθείσης ἐπιτομῆς τῶν πρακτικῶν, ἐνθα μετὰ τὴν α' συνεδρίαν ἀναγινώσκουμεν: «Οὕτω τοίνυν ταύτης τῆς συνελεύσεως καταπαυθείσης, εἰς ἐτέραν συνελθόντων μόνων τῶν ὀσιωτάτων ἐπισκόπων, λιβέλλους ἐπιδέδωκεν ὁ Εὐσέβιος, ὁ τοῦ Δορυλαίου ἐπίσκοπος, ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ Φλαβιανοῦ δι' οὗ (γρ. δι' ὧν) ἐπεμέμφετο Διοσκόρῳ ὡς τὰ αὐτὰ Εὐτρυχεὶ φρονήσαντι καὶ ὅτι γρ αὐτοῦς τῆς ἱερουσύνης ἀφείλετο (κτλ. τῆς καθ' ἡμᾶς β')», μεθ' ἧς ἔπεται ἡ γ' συνεδρία «πρὸς πεῦσιν τῶν ἀρχόντων, διδασχθῆναι βουλομένων τὰ τῆς ὀρθῆς θρησκείας καὶ ὡς οὐ δέοι τι περαιτέρω τυπωθῆναι κτλ.» (Εὐαγρ. II, 18, 1—178).

2. Οὕτω κατὰ τὴν παλαιὰν μετάφρασιν Φ. Ἐλλείπει ὅμως ἐκ τῶν κωδ.

τρεψε, καὶ διὰ τοῦτο ἀναγκαῖόν ἐστι ταῦτα, ἅπερ ἂν εἰς μέσον ἀχθῆ, δι' ἡμετέρας διαλαλιάς σκοπηθῆναι. Διὰ τοι τοῦτο ὁ λίβελλος, ὁ νῦν προσκομισθεὶς παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ συνεπισκόπου Εὐσεβίου, ὑποδεχθεὶς παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχidiaκόνου καὶ πριμικηρίου ἀναγινωσκέσθω»¹. Ὅ,τι δὲν ἐτόλμησεν ὁ Πασχασῖνος νὰ διεκδικήσῃ ἐν τῇ Α', συνεδρία εὐρεθεὶς πρὸ τοῦ τετελεσμένου γεγονότος τῆς παρουσίας τοῦ πολιτικοῦ Προεδρείου, ἐν πᾶσι διευθύναντος τὰ τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου, ἔπραξε νῦν ἀπόντων τῶν πολιτικῶν προέδρων, ἐπαναλαβὼν ὅ,τι αὐτὸς ὁ Λέων ἐν τῇ πρὸς τὴν Σύνοδον ἐπιστολῇ του² ἔγραψε. Παρὰ πάντα ταῦτα, εἰς τὰ ἀνακύπτοντα ζητήματα αἱ κατευθύνσεις καὶ διάφοροι προτάσεις διετυποῦντο καὶ ὑπὸ τοῦ Κπόλεως Ἀνατολίου καὶ ὑπ' ἄλλων ἐπισκόπων. Ὁ Δορυλαίου ἐν τῇ νέᾳ μηνύσει τοῦ χαρακτηρίσας τὴν αὐθαίρετον τοῦ Διοσκόρου διαγωγὴν, μαρτυρηθεῖσαν καὶ κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν συνεδρίαν, αἰτεῖται τὴν ἀκύρωσιν ὑπὸ τῆς Συνόδου πασῶν τῶν κατ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Φλαβιανοῦ ἀποφάσεων, «ἔχειν δὲ ἡμᾶς τὴν ἀξίαν τῆς ἱερωσύνης, ἀναθεματίσαι δὲ τὸ μιᾶρον αὐτοῦ δόγμα, κρατῦναί τε τὸν τῆς εὐσεβείας λόγον, κἀκεῖνόν τε δίκας ἀποτίσαι τῶν τετολμημένων»³ καὶ ἠξίωσεν ἵνα ὁ «ἀνίδικος» παραστῆ πρὸς ἀπολογία. Τρεῖς ἐπανελημμένως κληθεὶς ὁ Διόσκορος ἠρνήθη νὰ προσέλθῃ, προφασισθεὶς τὸ μὲν ὅτι κωλύεται φρουρούμενος ὑπὸ μαγιστριαῶν καὶ σχολαρίων, τὸ δὲ ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ παρουσιασθῆ ἄνευ καὶ τῶν ἄλλων πέντε συγκατηγορουμένων του καὶ τοῦ πολιτικοῦ Προεδρείου, ἵνα πάλιν ἐξετασθῶσι τὰ ἐν τῇ Α' συνεδρία γένομενα⁴, παρὰ τὴν εἰς αὐτὸν γενομένην παρατήρησιν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν ἤδη ἀποφασισθέντων, ἀλλὰ περὶ νέας μηνύσεως τοῦ Δορυλαίου. Καταχωρισθέντων πάντων τούτων, προτάσει τοῦ Εὐσεβίου, εἰς τὰ πρακτικά, ἐστάλη, εἰσηγήσει τοῦ Ἀντιοχείας Μαξίμου, νέα ἐξ ἐπισκόπων ἐπιτροπεία, ἵνα καλέσῃ αὐτὸν κατὰ τοὺς κανόνας. Κατ' ἀρχὰς προέβαλε ψευδῶς ἀσθένειαν, ἔπειτα δὲ τὴν ἀνάγκην τῆς παρουσίας τοῦ πολιτικοῦ Προεδρείου καὶ τῶν συγκατηγουμένων καὶ ἐπέμεινεν ἀνένδοτος, καίτοι ἐδηλώθη εἰς αὐτὸν ὅτι προκειμένης ἐξετάσεως «κανονικῶν ζητημάτων» ἀπεκλείετο ἡ παρουσία λαϊκῶν

τῆς Βενετίας M 555 τοῦ 1α' αἰῶνος, καὶ τῆς Βιέννης B Historic graec. 27 τοῦ 1β' αἰῶνος. Ἐν τῷ M. τῆς Βενετίας: «ταύτη τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ».

1. Mansi VI c. 984—985=Schwartz I, 2 p. 8.

2. Βλ. ἀνωτ. § 46.

3. Schwartz I, 2, p. 8—9.

4. Ὅπερ ἐνισχύει τὴν παράδοσιν ὅτι αὕτη εἶναι ἡ Β' συνεδρία.

«Θεολογία» Τόμος ΙΖ'

καὶ ὅτι ὁ Δορυλαίου αὐτὸν μόνον ἐνάγει πρὸ τῆς Συνόδου¹. Τούτων ἀνακοινωθέντων, οἱ σύνοδοι ἐδυσφόρησαν² ὁ δὲ Εὐσέβιος ἐπανέλαβεν ὅτι μόνον αὐτὸν κατηγορεῖ καὶ παρεκάλει ἵνα, κατὰ τὸν νόμον κληθῆ καὶ τρίτον³ ἐπὶ τούτοις δὲ παρέστησαν πρὸ τῆς Συνόδου τρεῖς ἀλεξανδρινοὶ κληρικοὶ—οἱ διάκονοι Θεόδωρος καὶ Ἰσχυρίων καὶ ὁ ἐξ ἀδελφῆς ἀνεψιὸς τοῦ Κυρίλλου πρεσβύτερος Ἀθανάσιος καὶ ὁ λαϊκὸς Σωφρόνιος—οἵτινες κατήγγειλαν ἐγγράφως καὶ ἔμμεαρτύρως τὸν Διόσκορον διὰ τὸν δημόσιον καὶ ἰδιωτικὸν αὐτοῦ βίον καὶ ὡς δεινὰ παθόντες ὑπ' αὐτοῦ διὰ τὴν πρὸς τὸν Κύριλλον συγγενείαν τὴν ἢ οἰκειότητα⁴. Εἰς τὴν τρίτην κλήσιν, δι' ἧς γραπτῶς ἀνεσκευάζοντο αἱ πρότεραι προφάσεις τοῦ Διοσκόρου καὶ προσεκαλεῖτο ν' ἀπολογηθῆ εἰς τὰς ἐξ Ἀλεξανδρείας κατηγορίας, διαρρηδην καὶ μετὰ τραχείας συντομίας ἠρνήθη νὰ προσέλθῃ. Μετὰ τὴν τρίτην ταύτην ἄρνησιν, ὁ Πασχασίνος συνοψίσας τὰ τῆς ὑποθέσεως καὶ παραστήσας τὰ σημεῖα τῆς ἐνοχῆς τοῦ Διοσκόρου, ἠρώτησε τρεῖς τὴν Σύνοδον τίνας ἄξιός ἦτο οὗτος· ἡ Σύνοδος ἐν τῷ συνόλω καὶ κατ' ἄτομον ἀπήντησεν ὅτι εἶναι ἄξιός τῆς ἐκ τῶν κανόνων τιμωρίας. Τότε ὁ Πασχασίνος κοινολογησάμενος ἰδίᾳ μετὰ τῶν δύο ἄλλων λεγάτων εἶπε⁵: «Δῆλα γεγένηται τὰ τετολημμένα Διοσκόρῳ τῷ γενομένῳ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπισκόπῳ κατὰ τῆς τῶν κανόνων τάξεως καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως. Ἐκ τε τῶν ἤδη ἐξετασθέντων ἐν τῷ πρώτῳ συνεδρίῳ καὶ ἀπὸ τῶν σήμερον πεπραγμένων. Οὗτος γάρ, ἵνα τὰ πολλὰ παραλείψωμεν, Εὐτυχῆ τὸν ὁμόδοξον αὐτῷ, κανονικῶς καθαιρεθέντα παρὰ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Φλαβιανοῦ, ἀθηνεΐσας ἀκανονίστως εἰς κοινωνίαν ἐδέξατο, πρὶν συνεδρεῦσαι ἐν τῇ Ἐφεσίων μετὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων. Ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ὁ ἀποστολικὸς θρόνος συγγνώμην ἀπένειμεν ἐπὶ τοῖς ἐκείσε μὴ κατὰ γνώμην ὑπ' αὐτῶν πεπραγμένοις, οἳ καὶ διετέλεσαν μέχρι τοῦ παρόντος ἐπόμενοι τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Λέοντι καὶ πάσῃ τῇ ἁγιωτάτῃ καὶ οἰκουμενικῇ ἁγίᾳ Συ-

1. Mansi VI s. 997—1001 Schwartz I. 2, p. 12-14.

2. Ὁ ἐπ. Κεράρων Μενεκράτης; ἐμφράζων τὴν δυσφορίαν ταύτην εἶπεν: «Εἰς ἄνθρωπος τὴν οἰκουμένην ἠρήμωσεν καὶ παρακαθήμεθα αὐτῷ τρεῖς μῆνας ;» αὐτόθι.

3. Mansi VI. 1008—1036=Schwartz p. 05—16. 37—19. 20—22 καὶ 23—24.

4. Mansi VI. c. 1050—1041 Schwartz p. 26—26.

5. Ἐκ τῶν Προκτικῶν δὲν δικαιολογεῖται τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Batiffol p. 542 ὅτι δῆθεν «ἡ Σύνοδος παρεκάλει τὸν Πασχασίνον ν' ἀπαγγεῖλῃ τὴν ἀπόφασιν, πρὸς ἣν πάντες θὰ συνεμορφοῦντο». Βλ. Mansi IVc. 1045.

νόδῳ, οὗ δὴ χάριν καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ κοινωνίᾳ ὁμοπίστους ἐδέξατο. Οὗτος δὲ (ὁ Διόσκορος) μέχρι τοῦ παρόντος ἐνέμεινε σεμνυνόμενος ἐπ' ἐκείνοις, ἐφ' οἷς ἔδει στένειν καὶ εἰς γῆν κεκυφέναι. Πρὸς τούτοις δὲ οὐδὲ τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνωσθῆναι συνεχώρησε τοῦ μακαριωτάτου πάπα Λέοντος, τὴν γραφεῖσαν παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις τῇ μνήμῃ Φλαβιανόν, καὶ ταῦτα πολλάκις παρακληθεὶς ἀναγῶναι αὐτήν ὑπὸ τῶν κεκοιμητόων, μεθ' ὅρων ποιήσασθαι τὴν ἀνάγνωσιν ὑποσχόμενος· ἧς μὴ ἀναγνωσθείσης, σκανδάλου καὶ πλάνης αἱ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ἐπειράθησαν ἁγιώταται Ἐκκλησίαι. Ἄλλ' ὅμως τοιούτων παρ' αὐτοῦ τολμηθέντων, ἐσκοποῦμεν ἐκ τῆς προτέρας πράξεως φιλανθρωπίας αὐτὸν ἀξιῶσαι, ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, καίτοι μηδὲ αὐθεντίαν παραπλησίως αὐτῷ τῆς κρίσεως ἐσχηκότες. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς δευτέροις¹ τὴν προτέραν παρανομίαν ὑπερηκόντισεν, ἐτόλμησε δὲ καὶ ἀκοινωνησίαν ὑπαγορεῦσαι κατὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγάλης Ρώμης Λέοντος, πρὸς δὲ τούτοις καὶ λιβέλλων πολλῶν, παρανομιῶν μεστῶν, κατ' αὐτοῦ προσενηχθέντων τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, καὶ ἅπαξ καὶ δις καὶ τρις διὰ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων κανονικῶς κληθεὶς οὐχ ὑπήκουσεν, ὑπὸ τοῦ συνειδότητος δηλονότι κεντούμενος, καὶ τοὺς παρὰ συνόδων διαφόρων ἐνθέσμως καθαιρεθέντας ἐδέξατο, αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ τὴν ψῆφον ἐξήνεγκε, διαφόρως τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς πατήσας θεσμούς. Ὅθεν ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς μεγάλης καὶ πρεσβυτέρας Ρώμης Λέων δι' ἡμῶν καὶ τῆς παρουσίας ἁγιωτάτης συνόδου, μετὰ τοῦ τρισμακαριωτάτου καὶ πανευφήμου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου, ὅς ἐστι πέτρα καὶ κρηπίς τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας² καὶ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως ὁ θεμέλιος, ἐγύμνωσεν αὐτὸν τῆς τοῦ ἐπισκόπου καὶ πάσης ἱερατικῆς ἡλλοτριώσεν ἀξίας. Τοιγαροῦν ἡ ἁγιωτάτη αὕτη καὶ μεγάλη σύνοδος τὰ δόξαντα τοῖς κανόσιν ἐπὶ τῷ μνημονευθέντι Διοσκόρῳ ψηφίσεται³. Οὕτως ὁ Πασχασίνος εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς συνοδικῆς καταδίκης εἰσάγει νέον στοιχεῖον εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον, ἄγνωστον ἐν Ἀνατολῇ καὶ νεοτευχὲς καὶ ἐν τῇ Δύσει⁴. Δὲν εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ προσώπῳ τῆς συνηθροισμένης

1 Διορθωτ. ταῖς δευτέραις.

2. Ἐν τούτοις αὐτὸς ὁ Λέων ἐν τῇ «πέτρᾳ» τοῦ Ματθ. 16, 18 βλέπει οὐχὶ τὸν Πέτρον, ἀλλὰ τὴν παρ' αὐτοῦ διατυπωθεῖσαν πίστιν. S. Leonis sermo, IV, 3 καὶ LI, 1 καὶ LXII, 2.

3. Mansi VIc. 1045—1048—Schwartz p. 28—29.

4. Τοιοῦτον τύπον καταδίκης τῶν αἰρετικῶν δὲν ἐγνώρισαν οὐδὲ ἐχρησι-

Ἱεραρχίας της, ἀκούσης τὴν ἀνωτάτην δικαστικὴν ἀρχήν, ἣτις κατεδίκασε τὸν Διόσκορον, ἀλλ' ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του καὶ διὰ τῆς Συνόδου μετὰ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου. Ἡ πρώτη ἀπόπειρα τοῦ νεωτερισμοῦ τούτου ἐν Ἀνατολῇ ἐπεχειρήθη κατὰ τοῦ Νεστορίου, ὅτε ἐδοκιμάσθη νὰ ἐπίβληθῇ ἡ κατ' αὐτοῦ ἀπόφασις τῆς ἐν Ρώμῃ συνόδου, ὡς ἀπόφασις οἰκουμενικοῦ κύρους. Ἀλλ' ἡ ἐκκλησιαστικὴ συνείδησις ἀπέκρουσε τὸν νεωτερισμὸν τούτον, καίπερ ἐνισχυμένον καὶ ἐξ Ἀλεξανδρείας, ἡ δὲ Πολιτεία καλέσασα τὴν Ἱεραρχίαν ἐν Ἐφέσῳ (431) ἐχαρκτηήρισεν ἄκυρα τὰ ἐν Ρώμῃ ἀποφασισθέντα¹. Μὴ ἀγνοῶν ὅμως ὁ ρωμαῖος λεγάτος ὅτι ἐπὶ τέλους ἡ καταδίκη τοῦ Διοσκόρου θὰ ἔχη κύρος διὰ τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν μόνον κατόπι τῆς ἀποφάσεως τῆς Συνόδου, ἐπάγεται «Τοιγαροῦν ἡ ἀγιωτάτη αὕτη καὶ μεγάλη σύνοδος τὰ δόξαντα τοῖς κανόσιν ἐπὶ τῷ μνημονευθέντι Διοσκόρῳ ψηφίσεταί»². Καὶ πῶς μὲν ἀντέδρασεν ἡ Σύνοδος εἰς τὸν νεωτερισμὸν τούτον θὰ ἴδωμεν εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς τελευταίας συνεδρίας. Μετὰ τὴν ἐκφώνησιν ὅμως τῆς ἀποφάσεως ἐκλήθησαν οἱ σύνεδροι νὰ υπογράψουν τὸ ἔγγραφον τῆς καθαιρέσεως.

Οἱ υπογράψαντες ἦσαν 252³, πρῶτοι οἱ λεγάτοι, ὁ Ἀνατόλιος, ὁ Ἡρακλείας—μετὰ τῆς προσθήκης—καὶ ὄρισας ἅμα τῇ ἀγία συνόδῳ ἐπὶ τῇ καθαιρέσει Διοσκόρου ὑπέγραψα» ἢ «συναινῶ τῇ μεγάλῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ καὶ ὑπέγραψα ἐπὶ τῇ καθαιρέσει Διοσκόρου», ἐνῶ οἱ συμπαθοῦντες τὸν καθαιρεθέντα ἢ ἐπαμφοτερίζοντες ὑπέγραψαν: «πειθόμενοι τῇ ὑπολήψει τῶν καθελόντων ἀγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων Διόσκορον, συνθέμενος ὑπέγραψα κἀγὼ τῇ καθαιρέσει αὐτοῦ»⁴ ἢ «ἀκολουθήσας τῷ τύπῳ τῶν ἀγίων πατέρων ὑπέγραψα τῇ καθαιρέσει Διοσκόρου» (Θαλάσσιος)· ὁ ἐπ. Ταβίας Ἰουλιανός: «κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τῷ ἀγιωτάτῳ τῆς μητροπόλεως ἡμῶν ἐπισκόπῳ συναινέσας

μποίησαν οὐκ ἢ β' οὐκ ἢ γ'. οἰκουμενικαὶ σύνοδοι. Ἐν τῇ τρίτῃ Οἰκ. Συνόδῳ τὸν Νεστόριον «ὁ βλασφημηθεὶς παρ' αὐτοῦ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὤρισε διὰ τῆς ποροῦσης ἀγιωτάτης συνόδου ἀλλότριον εἶναι τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος καὶ παντὸς συλλόγου ἱερατικοῦ» (Mansi IV. c. 1212-1225).

1. Mansi IV. c. 1112—1116. Βλ. καὶ Ἄδ. Ν. Διαμαντοπούλου: Ἡ Γ' Οἰκ. Σύνοδος ἐν Ἐφέσῳ σ. 70-73.

2. Ἡ ἀνάγκη αὐτῇ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ κατέληξεν εἰς τὸ «sacro approbante concilio».

3. Τούτων ἐν τῇ συνεδρίᾳ παρήσαν 204, οἱ δὲ λοιποὶ ἢ βραδύτερον προσήλθον ἢ προσκομισθεῖσαν εἰς αὐτοὺς ὑπέγραψαν τὴν καθάρισιν.

4. Οἱ Ἰουβενάλιος, Βηρυτοῦ Εὐστάθιος, Ἀγκύρας Εὐσέβιος, πρὸς οὓς ἀπόντας ἐχομίσθη τὸ Πρακτικὸν πρὸς ὑπογραφήν.

ὑπέγραψα τῇ καθαιρέσει τοῦ Διοσκόρου», ὁ Ἰουλιουπόλεως Μελίφθογος: «εἰ καὶ περὶ τὴν ἐνδεκάτην, κατὰ τὸ γεγραμμένον, συνέφθασα τὴν καθαιρέσιν Διοσκόρου, σύμψηφος τοῖς πατράσι γινόμενος συναινῶ τῇ κατ' αὐτοῦ ἐξενεχθείσῃ ψήφῳ παρὰ τῆς ἁγίας καὶ Οἰκ. συνόδου, καὶ ὑπέγραψα»¹. Μετὰ ταῦτα ἐστάλη εἰς τὸν Διόσκορον ὁ ἐξῆς τύπος τῆς καθαιρέσεως: «Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη Οἰκ. Σύνοδος, ἡ χάριτι Θεοῦ κατὰ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφυλάκτων βασιλέων ἡμῶν συναχθεῖσα ἐν τῇ Χαλκηδονέῳ πόλει τῆς Βιθυνίας, ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγιωτάτης καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας—Διοσκόρω. Γίνωσκε σαυτὸν, διὰ τὴν κατὰ τῶν θείων κανόνων ὑπεροψίαν καὶ διὰ τὴν ἀπειθείαν σου τὴν περὶ τὴν ἁγίαν ταύτην Οἰκ. σύνοδον, ὑπὲρ ὧν πρὸς τοῖς ἄλλοις σου πλημμελήμασιν, οἷς ἕάλως, καὶ τρίτον κληθεῖς παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ μεγάλης συνόδου, καθηρῆσθαι τῆς ἐπισκοπῆς καὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ θεσμοῦ ὑπάρχειν ἀλλότριον»². Τῇ ἐπομένῃ—11 Ὀκτωβρίου—ἡ καθαιρέσις ἀνηγγέλθη εἰς τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κληρικούς—Χαρμόσουνον τὸν πρεσβύτερον καὶ οἰκονόμον καὶ Εὐλόγιον τὸν ἀρχιδιάκονον—μετὰ τῆς συστάσεως νὰ φυλάξωσι «τὰ ἐκκλησιαστικά σύμπαντα, ὡς μέλλοντες καὶ λόγον ἀποδοῦναι τῷ κατὰ βούλησιν Θεοῦ καὶ νεύματι τῶν βασιλέων ἡμῶν χειροτονηθησομένῳ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως Ἐκκλησίας ἐπισκόπῳ»³. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Διόσκορος διέδιδεν ὅτι θ' ἀπολάβῃ πάλιν τὴν ἱερωσύνην, ἡ Σύνοδος ἐτοιχοκόλλησεν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἀνακοίνωσιν («πρόθεμα») ὅτι «οὐδεμίαν ἔχει τὸ σύνολον ἀποκαταστάσεως ἐλπίδα, ὡς μετὰ τῆς αὐτοῦ ἀποβολῆς παυσάμενων καὶ τῶν σκανδάλων»⁴. Οὕτως ὁ Διόσκορος καθηρέθη κυρίως διὰ κανονικὰς παραβάσεις, ὡς τοῦτο σαφῶς τονίζεται ἐν τῷ δικαιολογητικῷ τῆς καθαιρέσεως καὶ ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν ἀνακοινώσει αὐτῆς. Τοῦτο βραδύτερον θὰ ἐπαναλάβῃ καὶ ὁ Ἀνατόλιος. Καὶ λέγεται μὲν παρεμπιπτόντως ὑπὸ τοῦ Πασχασίνου ὅτι ἦτο «δμόδοξος Εὐτυχεῖ»· ἀλλ' ἤδη ἐν τῇ Α'. συνεδρίᾳ ἔσπευσεν νὰ διακηρύξῃ ὅτι «οὔτε σύγχυσιν λέγομεν οὔτε τομὴν οὔτε τροπὴν· ἀνάθεμα τῷ λεγοντι σύγχυσιν ἢ τροπὴν ἢ ἀνάκρασιν», ἀκολούθως τῷ μετὰ τὰς Διαλλαγὰς Κυρίλλῳ,

1. Ὁ Τανέδου Φλωρέντιος διὰ τὸ ἐξ ἀσθενείας ὑπότρομον τῆς χειρὸς ὑπέγραψε διὰ τοῦ χωρεπισκόπου Εὐλόγιου· πέρσης δ' ἐπίσκοπος: «Πέρσης ὑπέγραψα περσισί».

2. Schwartz p. 40. Σημειωτέον ὅτι ἐνταῦθα οὐδεμία γίνεται μνεία τοῦ Λέοντος.

3. Schwartz p. 41—42.

4. Mansi VI c. 1097=Schwartz p. 42.

χωρὶς ὅμως ν' ἀπαρνηθῆ τὴν νόθον εἰς τὸν Μ. Ἀθανάσιον ἀποδιδομένην, ἀπολλινάρειον ἔκφρασιν «μίαν φύσιν τοῦ Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην» καὶ ἐπιμένων νὰ λέγῃ ὅτι «οὐ δεῖ λέγειν μετὰ τὴν ἔνωσιν δύο φύσεις». Ὁ Δορυλαίου Εὐσέβιος ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ πρὸς τὴν Σύνοδον μηνύσει θεωρεῖ αὐτὸν καὶ δογματικῶς ἀσεβῆ καὶ ἀξιοῖ ν' ἀναθεματισθῆ τὸ «μιαρὸν αὐτοῦ δόγμα»¹, οἱ δὲ «Ἀνατολικοὶ» σύεδροι διαρρηθῆν εἶπον ὅτι «Διόσκορος τὴν πίστιν παρέτρωσε»². Ἦτο ἄρα γε τοῦτο λόγος σκοπιμότητος, ὑποδειχθεὶς ὑπὸ τῆς αὐτῆς, ὡς ἐκ τῆς συνθέσεως τῆς Συνόδου, πρὸς ἀποφυγὴν συγκρούσεων ἐπὶ τοῦ δογματικοῦ ζητήματος; Ἡ πείσμων ἀντίστασις τοῦ Διοσκόρου καὶ αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ μετὰ τὴν Α'. συνεδρίαν, ἡ ἀποχὴ μεγάλου ἀριθμοῦ συνέδρων ἐκ τῆς Β'., ὅπου ἔμελλε νὰ καταδικασθῆ ὁ Διόσκορος, καὶ ἡ δήλωσις τούτου ὅτι θ' ἀπολάβῃ τὸν θρόνον του, πάντα ταῦτα συμαίνουσιν ὅτι ὁ κύριος ἀγὼν θὰ διεξήγετο περὶ τὸ δογματικὸν ζήτημα, τοῦτο δὲ δὲν συνέφερεν οὔτε εἰς τὴν Αὔλῃν διὰ λόγους ἡσυχίας τοῦ κράτους οὔτε εἰς τοὺς παπικοὺς λεγάτους. οὐχὶ δεόντως παρεσκευασμένους διὰ τὴν σχετικὴν δογματικὴν συζήτησιν, ἐκ τούτου, νομίζομεν, ἐξηγεῖται καὶ ὁ περιορισμὸς τῆς καθαιρέσεως εἰς μόνον τὸν Διόσκορον καὶ δὴ διὰ κανονικοὺς μόνον λόγους, καὶ ἡ ἐκ τῆς Β'. συνεδρίας ἀπουσία τοῦ πολιτικοῦ Προεδρείου, τοῦ εἰσηγησαμένου τὴν καθαιρέσιν οὐ μόνον τοῦ Διοσκόρου, ἀλλὰ καὶ τῶν πέντε ἄλλων συνεργῶν αὐτοῦ ἐν τῇ Ληστικῇ³.

(Συνεχίζεται)

ΑΔ. Ν. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

1. Schwartz p. 8—9.

2. Mansi VI c. 763.

3. Ὁ Hefele (II p. 685—690 καὶ) τὴν ἐκ τῆς συνεδρίας ταύτης, ἣν ἀριθμεῖ τρίτην, ἀπουσίαν τοῦ πολιτικοῦ Προεδρείου ἐξηγεῖ ἐκ τῆς ἐπιθυμίας ὅπως δοθῆ πλήρης ἐλευθερία εἰς μόνους τοὺς κληρικοὺς πρὸς καταδίκην τοῦ Διοσκόρου ὡς αἰρετικοῦ· τοῦτο δέχεται καὶ ὁ Arendt: Leo der grosse p. 279.